

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

44

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-23-0

2003 11 10

9395458

BRNO 2003

280, -

PŘEHLED VÝZKUMŮ 44

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del Maschio
Na titulním listě:	Středověký hrádek Vratěnin, okr. Znojmo. Foto: Miroslav Bálek
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

© 2003 by the Authors.

All rights reserved.

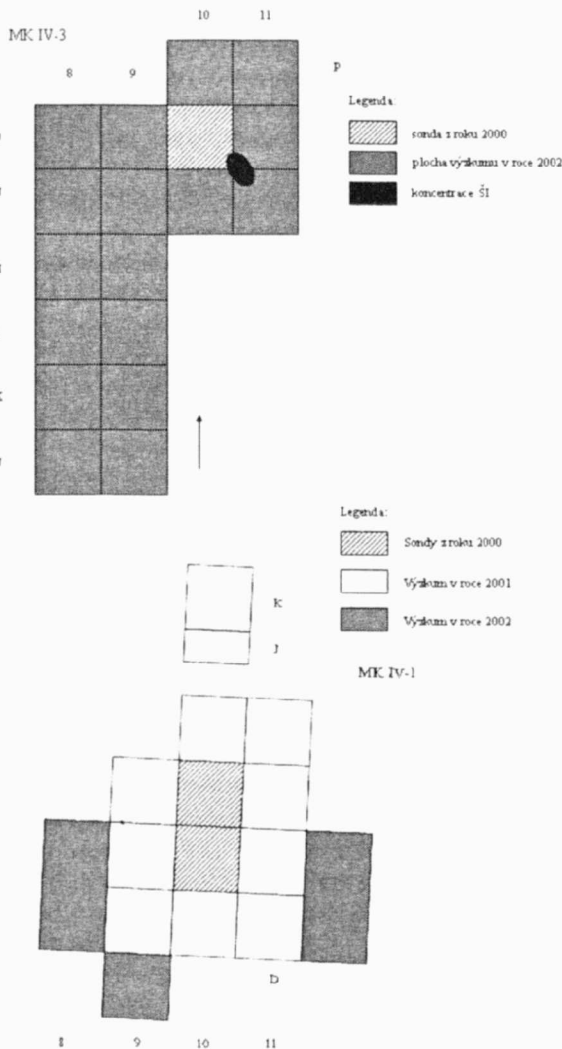
AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Moravský Krumlov IV. Szeletien. Ateliér. Systematický výzkum. Uložení: MZM Brno.

V roce 2002 proběhla třetí, v rámci grantu MK99PO30MG016 poslední výzkumná sezona nově, nedávno objevené paleolitické stanice (JTSK 614058.0 1175812.0). O probíhajících výzkumech byla odborná veřejnost pravidelně informována na brněnských zasedáních Kvartéru, v přípravě je také rozsáhlý článek (Neruda – Nerudová – Oliva).

V loňském roce jsme se zaměřili na plošné odkrytí nálezo-
vých ploch v těch místech, o nichž jsme z předešlých sondáží z minulých let věděli, že se tam nalézají intaktní mladopaleolitická nálezová vrstva. Odkryli jsme cca 13 m², v nichž jsme se zaměřili převážně na vrchní – mladopaleolitickou vrstvu, ve dvou čtvrtích jsem vykopali hloubkovou sondu, která měla napomoci při korelaci vrstev mezi zkoumanými plochami Moravský Krumlov IV-3 a Moravský Krumlov IV-1 (obr. 24).

Obr. 24. Moravský Krumlov IV. Celkový plán zkoumané plochy.
Moravský Krumlov IV. A general plan of excavated area.

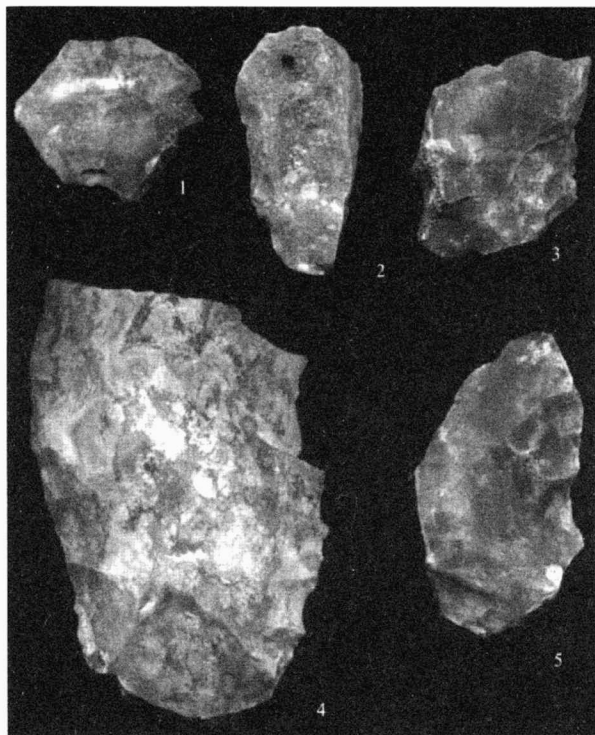
Stratigrafie: Pod B-horizontem holocenní půdy se nachází spraš, která pozvolna přechází v nálezový horizont. Paleolitické artefakty se nacházely ve spodní části interpleniglaciální půdy, v níž byly vysráženy Ca konkréce. Bázi archeologické vrstvy představuje silně detritický horizont s úlomky granodioritu a zejména s mrazovými zlomky rohovce typu Krumlovský les. Nálezy jsou v tomto horizontu ojedinělé a souvisí s archeologickou vrstvou v nadloží. Po této detritické bázi následuje komplex střídajících se soliflukčních a vápničných horizontů. Postupně s přibývajícím hloubkou ubývá detritické složky a komplex pozvolna přechází do spraše.

Nálezy: Kamenná industrie je převážně dílenského charakteru, sbíjena je na místních rohovcích typu Krumlovský les. Převažují počáteční jádra a úštěpy z počátečních fází exploatace jader. Nástroje nejsou příliš početné; k těm nemnohým nálezům patří polotovary bifaciálních nástrojů, zlomená báze listovitěho hrotu, drasadla, bifaciální nůž (obr. 25). Nálezy nejsou rozptýleny v ploše stejnoměrně, ale podle plánu distribuce se zdá, že jsme zachytili místo s jejich nejhustší koncentrací včetně jejich okrajů. K zajímavým nálezům patří také „depot“ tří jader, která se nacházela zcela osamocně v nálezovém sektoru. Vůbec nejdůležitějším nálezem několika posledních dnů výzkumné sezony roku 2002 byla mocná, ostře ohraničená koncentrace štípané industrie. Na rozhraní čtvrtců 10/N a 11/N-O (viz obr. 24) bylo místo s obrovským množstvím drobných šupinek, větších úštěpů, zlomených jader a polotovarů bifaciálních nástrojů. Mezi artefakty se téměř nevyskytoval žádný sediment, jak na sebe byly hustě navrstveny. Z časových důvodů jsme celou tuto koncentraci vyjmuli in situ, abychom ji mohli později pečlivě zpracovat.

Koncentraci jsme neporušenou vyzvedli za pomoci polyuretanové stavební pěny, kterou jsme vyztužili železnou mříží. V zimních měsících, v lednu a únoru roku 2003, byla kumulace zpracována v laboratorních podmínkách ústavu Anthropos. Po očištění nálezové plochy jsme povrch s nálezy nejprve odlišili, abychom získali kopii pro některou z pozdějších expozic. Poté byly nálezy postupně preparovány a vyjímány. Tak jako v průběhu celého výzkumu byly zaměřovány ve třech souřadnicích, zakreslovány do plánu v měřítku 1:1, okamžitě čištěny od sintrového povlaku a popisovány. Zbytek sedimentu byl odebírán na proplach. V současné době jsme započali se skládáním artefaktů, výsledky budou zcela jistě v dohledné době publikovány.

Ostatní nálezy: Vzhledem k úložným podmínkám se bohužel nezachovaly žádné osteologické pozůstatky. Nebylo zjištěno ani žádné ohniště. Ojedinělé drobné uhlíčky budou opětovně zaslány na určení dr. E. Opravilovi. Z malakofauny bylo při postupně prováděných proplachích sedimentů separováno jen několik drobných stěpů, na jejichž určení se bude podílet dr. M. Horský.

Výsledky výzkumu: V loňském roce sice byl ukončen grant, s jehož pomocí byl financován výzkum nově objevené polykulturní lokality Moravský Krumlov IV, nicméně doufáme, že se najdou finanční prostředky na to, abychom mohli uskutečnit ještě několik výzkumných záměrů. Vzhledem k tomu, že provedené půdní analýzy bohužel nekorrespondují s našimi stratigrafickými pozorováními a charakterem získaných nálezů, budeme usilovat o vyhloubení (nejspíš za pomoci bagru) takové hloubkové sondy, která by propojila stratigrafii výše položené lokality Moravský Krumlov IV-3 s níže umístěnou lokalitou

Obr. 25. Moravský Krumlov IV. Výběr nálezů.
Moravský Krumlov IV. Selected finds.

Moravský Krumlov IV-1 (eventuálně i Moravský Krumlov IV-4) a zřetelně paralelizovala stratigrafické sekvence mezi jmenovanými lokalitami tak, aby bylo prosto dalších rozporů a spekulací.

Stanice Moravský Krumlov IV se nachází v oblasti velice intenzivního zejména mladopaleolitického osídlení, které bylo až donedávna známo výlučně z povrchových sběrů. Díky novým výzkumům byla objevena nejen stratifikovaná, nejspíš mladopaleolitická (szeletienská) stanice, ale v jejím podloží také tři středopaleolitické vrstvy, a to v takové hloubce, že je možné uvažovat o tom, že se analogicky i na jiných místech mohou nalézat pozůstatky velice intenzivního středopaleolitického osídlení tohoto regionu, jak naznačují výsledky drobných sondáží například na stanicích Jezeřany II, IV, Vedrovice III a mnohé další (Neruda – Nerudová – Oliva, v přípravě).

Díky novým nálezům máme doklady o velmi intenzivním kontinuálním využívání krajiny a zejména kamenné suroviny,

kteřou poskytuje, minimálně od středního paleolitu až po dobu laténskou.

Zdeňka Nerudová, MZM Brno

Literatura:

Neruda, P. – Nerudová, Z. – Oliva, M. (v přípravě): Výsledky sondáží na paleolitických lokalitách na východních svazích Krumlovského lesa.

Resumé

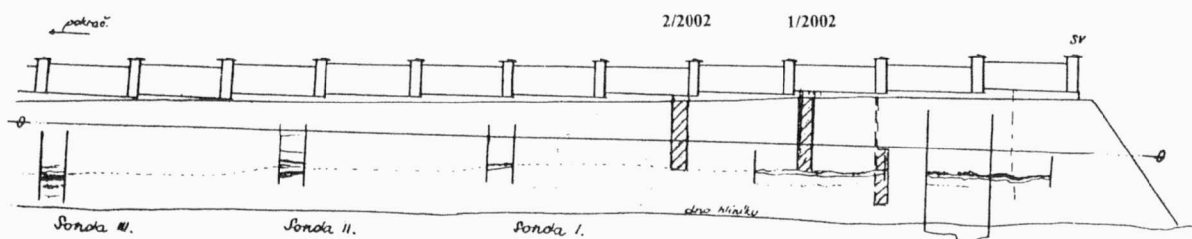
This article presents a preliminary report concerning a systematic excavation of the site of Moravský Krumlov IV. The excavation yielded a collection of workshop-type industry, including several tools: the half-products of bifacial tools, bifacial leaf-point fragment, the sidescraper and the bifacial knife. A final report is in preparation (Neruda – Nerudová – Oliva, in preparation).

PŘEROV (k. ú. Předmostí u Přerova, okr. Přerov)

Lokalita Ib – Hřbitov. Paleolit. Zjišťovací výzkum pro budování terénní expozice.

Na základě rozhodnutí města Přerova probíhaly v roce 2002 přípravné práce pro vybudování terénní archeologické expozice na paleolitické lokalitě Předmostí Ib, která by doplnila novou výstavu Pravěk Přerovska v Muzeu Komenského autentickým výřezem archeologické vrstvy. Vzhledem ke známé a složité historii klasické lokality I (která zde vyústila ve zničené podstatné části velkého loveckého sídliště) zbývá pro expozici tohoto typu okraj sprašového bloku dosud chráněného hřbitovem. Z architektonického hlediska jsou k dispozici tři studie stavby zapuštěné do svahu hřbitova, jejichž řešení ovšem nezohledňovalo reálnou polohu archeologického souvrství. Proto jsme na podzim 2002 přistoupili ke zjišťovací sondáži.

V našem zájmovém prostoru postupně sondažovali již H. Schwabedissen, B. Klíma a J. Svoboda, šlo tedy nejen o ověření původního průběhu vrstev, ale také o to, abychom se vyhnuli sondám předchozím. V návaznosti na dokumentaci B. Klímy (obr. 26) jsme do svahu zapustili dvě úzké sondy 1/2002 a 2/2002 a současně jsme očistili i profil původní sondy a provizorní expozice B. Klímy. Sled vrstev v obou sondách byl v podstatě identický (obr. 27): pod zhruba 0,8-1 m recentní půdy, resp. navážky následovalo souvrství poslední würmské spraše. Na kulturní vrstvu jsme narazili v hloubce cca 2,5-

Obr. 26. Přerov-Předmostí Ib. Okraj hřbitova s vyznačením polohy sond B. Klímy a našich sond 1-2/2000 (šrafovane).
Přerov-Předmostí Ib. The cemetery wall with localisation of the B. Klíma's trenches and our trenches 1-2/2000 (hatched).